

ACTA HISTRIAE
30, 2022, 4

UDK/UDC 94(05)

ISSN 1318-0185
e-ISSN 2591-1767

Zgodovinsko društvo za južno Primorsko - Koper
Società storica del Litorale - Capodistria

ACTA HISTRIAE

30, 2022, 4

V čast Salvatorju Žitku
In onore di Salvator Žitko
In honour of Salvator Žitko

KOPER 2022

ISSN 1318-0185
e-ISSN 2591-1767

UDK/UDC 94(05)

Letnik 30, leto 2022, številka 4

**Odgovorni urednik/
Direttore responsabile/
Editor in Chief:**

Darko Darovec

**Uredniški odbor/
Comitato di redazione/
Board of Editors:**

Gorazd Bajc, Furio Bianco (IT), Stuart Carroll (UK), Angel Casals Martinez (ES), Alessandro Casellato (IT), Flavij Bonin, Dragica Čeč, Lovorka Čoralić (HR), Darko Darovec, Lucien Faggion (FR), Marco Fincardi (IT), Darko Friš, Aleš Maver, Borut Klabjan, John Martin (USA), Robert Matijašič (HR), Darja Mihelič, Edward Muir (USA), Žiga Oman, Polona Tratnik, Jože Pirjevec, Egon Pelikan, Luciano Pezzolo (IT), Claudio Povoło (IT), Marijan Premović (MNE), Luca Rossetto (IT), Vida Rožac Darovec, Andrej Studen, Marta Verginella, Salvator Žitko

**Uredniki/Redattori/
Editors:**

Urška Lampe, Gorazd Bajc, Lara Petra Skela, Marjan Horvat, Žiga Oman

**Prevodi/Traduzioni/
Translations:**

Petra Berlot

**Lektorji/Supervisione/
Language Editors:**

Urška Lampe (angl., slo.), Gorazd Bajc (it.), Lara Petra Skela (angl., slo.)

**Izdajatelj/Editori/
Published by:**

Zgodovinsko društvo za južno Primorsko - Koper / Società storica del Litorale - Capodistria[®] / Institut IRRIS za raziskave, razvoj in strategije družbe, kulture in okolja / Institute IRRIS for Research, Development and Strategies of Society, Culture and Environment / Istituto IRRIS di ricerca, sviluppo e strategie della società, cultura e ambiente[®]

Sedež/Sede/Address:

Zgodovinsko društvo za južno Primorsko, SI-6000, Koper-Capodistria, Garibaldijeva 18 / Via Garibaldi 18, e-mail: actahistriae@gmail.com; https://zdjp.si/

Tisk/Stampa/Print:

Založništvo PADRE d.o.o.

Naklada/Tiratura/Copies:

300 izvodov/copie/copies

**Finančna podpora/
Supporto finanziario/
Financially supported by:**

Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije / Slovenian Research Agency, Mestna občina Koper

**Slika na naslovnici/
Foto di copertina/
Picture on the cover:**

Koprsko pristanišče (avtor: Salvator Žitko, 1962) / Porto di Capodistria (autore: Salvator Žitko, 1962) / Port of Koper (author: Salvator Žitko, 1962).

Redakcija te številke je bila zaključena 15. decembra 2022.

Revija Acta Histriae je vključena v naslednje podatkovne baze / Gli articoli pubblicati in questa rivista sono inclusi nei seguenti indici di citazione / Articles appearing in this journal are abstracted and indexed in: CLARIVATE ANALYTICS (USA): Social Sciences Citation Index (SSCI), Social Scisearch, Arts and Humanities Citation Index (A&HCI), Journal Citation Reports / Social Sciences Edition (USA); IBZ, Internationale Bibliographie der Zeitschriftenliteratur (GER); International Bibliography of the Social Sciences (IBSS) (UK); Referativnyi Zhurnal Viniti (RUS); European Reference Index for the Humanities and Social Sciences (ERIH PLUS); Elsevier B. V.: SCOPUS (NL); DOAJ.

To delo je objavljeno pod licenco / Quest'opera è distribuita con Licenza / This work is licensed under a Creative Commons BY-NC 4.0.

Navodila avtorjem in vsi članki v barvni verziji so prosto dostopni na spletni strani: <https://zdjp.si>.

Le norme redazionali e tutti gli articoli nella versione a colori sono disponibili gratuitamente sul sito: <https://zdjp.si/it/>.

The submission guidelines and all articles are freely available in color via website <http://zdjp.si/en/>.

VSEBINA / INDICE GENERALE / CONTENTS

- Darja Mihelič:** Korenine piranske družine Petrogna/Petronio (1257–1350) 757
Le radici della famiglia Petrogna/Petronio di Pirano (1257–1350)
The Roots of the Petrogna/Petronio Family of Piran (1257–1350)
- Marijan Premovič:** Banditry in Zeta in the Balšić Period (1360–1421) 799
Brigantaggio a Zeta nel periodo dei Balšić (1360–1421)
Razbojništvo v Zeti v času Balšičev (1360–1421)
- Dušan Mlacovič:** Koper v poznem srednjem veku: opažanja o mestu in njegovih portah po pregledu knjig koprskih vicedominov s konca 14. stoletja 819
Capodistria nel tardo medioevo: osservazioni sulla città e le sue porte dopo una disamina dei quaderni dei vicedomini capodistriani della fine del XIV secolo
Late Medieval Koper: Observations about the Town and Its Portae from a Survey of the Books of the Koper Vicedomini from the End of the 14th Century
- Darko Darovec:** Knjiga koprskih kapetanov Slovanov (1587–1724) 855
Il libro di capitani degli Slavi di Capodistria (1587–1724)
The Book of the Koper Captains of the Slavs (1587–1724)
- Lovorka Čoralič:** Zadarski plemić Josip Antun Fanfognja – zapovjednik mletačkih prekomorskih pješačkih postrojbi u 18. stoljeću 909
Il nobile Giuseppe Antonio Fanfognia di Zara – comandante delle formazioni di fanteria oltremarina della serenissima nel settecento
Nobleman of Zadar Joseph Anthony Fanfognia – Commander of Venetian Overseas Infantry Units in the Eighteenth Century
- Claudio Povolo:** Violenza e inimicizie tra cinque e seicento. Due pratiche sociali nella loro dimensione antropologico-giuridica 933
Violence and Enmity between the 16th and 17th Centuries. Two Social Practices in their Legal Anthropological Dimensions
Nasilje in sovražnost v 16. in 17. stoletju. Družbeni praktisi v pravno-antropološki dimenziji

- Žiga Oman:** Sosedje in sovražniki: reševanje sporov pred ljubljanskim mestnim svetom v zgodnjem novem veku (1521–1671) 973
Vicini e nemici: risoluzione dei conflitti davanti al consiglio comunale di Lubiana nella prima età moderna (1521–1671)
Neighbours and Enemies: Dispute Settlement before the Ljubljana Town Council in the Early Modern Period (1521–1671)
- Tilen Glavina:** »Lakomen volk in uničevalec Kristusove vere.«
 Vergerijane (1550): povod ali rezultat pregona
 Petra Pavla Vergerija? 1015
«L'avidò lupo e distruggitore della fede di Christo». Le Vergeriane (1550):
pretesto o conseguenza della persecuzione
di Pier Paolo Vergerio?
“A Greedy Wolf and Destroyer of the Faith of Christ.” Le Vergeriane (1550):
A Cause or a Result of the Persecution against
Pier Paolo Vergerio?
- Furio Bianco:** Tra storia e stampe popolari in età moderna. *Perfetta, e veridica relatione, delli processi criminali, et essecutioni delli medesimi, fattasi contro li tre conti, Francesco Nadasdi, Pietro di Zrin, e Francesco Cristofforo Frangepani (1671)* 1039
Between History and Popular Print in the Modern Age. Perfetta,
 e veridica relatione, delli processi criminali, et essecutioni delli
 medesimi, fattasi contro li tre conti, Francesco Nadasdi, Pietro di
 Zrin, e Francesco Cristofforo Frangepani (1671)
Med zgodovino in ljudskim tiskom v novem veku. Perfetta, e veridica
 relatione, delli processi criminali, et essecutioni delli medesimi,
 fattasi contro li tre conti, Francesco Nadasdi, Pietro di Zrin,
 e Francesco Cristofforo Frangepani (1671)
- Borut Klabjan:** Za boga, narod in domovino! Katero? Vprašanje verskih,
 narodnih in državnih pripadnosti ter vloge češke in moravske
 duhovščine v Istri pred in po prvi svetovni vojni 1057
Per dio, nazione e patria! Quale? La questione delle affiliazioni religiose,
nazionali e statuali e il ruolo del clero boemo e moravo in Istria prima
e dopo la prima guerra mondiale
For God, Nation and Motherland! Which One? The Question of Religious,
National and State Affiliation, and the Role of Czech and Moravian
Priests in Istra before and after World War I
- Andrej Rahten:** Josip Vilfan v prvem desetletju panevropskega gibanja 1075
 Josip Vilfan nella prima decade del movimento paneuropeo
Josip Vilfan in the First Decade of the Paneuropean Movement

- Martin Bele:** Prispevek k podrobnejši osvetlitvi družinskih vezi in mladostnih let dr. Antona Korošca – družina in mladost Bižikovnega Toneta 1095
Contributo a una delucidazione più dettagliata dei legami famigliari e degli anni giovanili del dott. Anton Korošec – la famiglia e la gioventù di Tone Bižik
Contribution to a More Detailed Exposure of Family Relations and Younger Years of Dr. Anton Korošec – Bižik Tone
- Urška Lampe:** Tajna misija Josipa Smodlake v Rim: prvi poskus neposrednega sporazuma med Jugoslavijo in Italijo, oktober 1945–januar 1946 1115
La missione segreta di Josip Smodlaka a Roma: il primo tentativo di accordo diretto tra la Jugoslavia e l'Italia, ottobre 1945-gennaio 1946
The Secret Mission of Josip Smodlaka to Rome: The First Attempt at a Direct Agreement between Yugoslavia and Italy, October 1945–January 1946
- Ana Šela:** Delovanje slovenske službe državne varnosti v osemdesetih letih 20. stoletja 1137
Il funzionamento del sloveno servizio di sicurezza nazionale negli anni ottanta
Functioning of the Slovenian State Security Service in the 1980s
- Aleš Maver:** Narod na preklic? Oblikovanje beloruske identitete v primerjavi s slovensko 1159
Una nazione a revoca? La formazione dell'identità bielorusa a confronto con quella slovena
A Nation to Recall? Formation of Belarusian Identity Compared to the Slovenian Case
- Marjan Horvat:** Uporabe ljudskih pravljic v legitimizaciji političnih ideologij 20. stoletja: nenavadni primer slovenske verzije pravljice *Repa velikanka* in jugoslovanski samoupravni socializem 1185
L'uso dei racconti popolari nella legittimazione delle ideologie politiche del novecento: l'esempio insolito della versione slovena del racconto La rapa gigante e il socialismo di autogestione jugoslavo
The Use of Folktales in the Legitimization of Political Ideologies of the 20th Century: The Unusual Case of the Slovenian Version of the Folktale The Gigantic Turnip and Yugoslav Self-governing Socialism
- Polona Tratnik:** The Pre–Enlightenment Formation of the Emerging Modern Scientific Episteme and Building Community from Mythical Discourse 1215
La formazione pre-illuministica dell'emergente episteme scientifica moderna e la costruzione della comunità partendo da un discorso mitico
Predrazsvetljensko oblikovanje modernega znanstvenega epistema in grajenje skupnosti iz mitskega diskurza

ZADARSKI PLEMIĆ JOSIP ANTUN FANFONJA – ZAPOVJEDNIK MLETAČKIH PREKOMORSKIH PJEŠAČKIH POSTROJBI U 18. STOLJEĆU

Lovorka ČORALIĆ

Hrvatski institut za povijest, Opatička 10, 10000 Zagreb, Republika Hrvatska
e-mail: lovorka@isp.hr

IZVLEČEK

Prispevek temelji na izsledkih iz gradiva, ki ga hrani Državni arhiv v Benetkah (fond Urada za nabornike: Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli). Osredinja se na vojaško kariero zadrskega plemiča in polkovnika Josipa Antuna Fanfonje, dejavnega v obdobju od druge morejske vojne do 50. let 18. stoletja. Poleg osnovnih podatkov o drugih visokih častnikih iz omenjene rodbine je podrobno, skozi niz posameznih obdobj, prikazana tudi struktura Fanfonjevega polka, pri čemer avtorica nameni posebno pozornost sestavi njegovih osebnih čet. Priloženi so sezname nekaterih čet, ki jim je Fanfonja osebno poveljeval.

Ključne besede: Josip Antun Fanfonja, Zadar, Beneška republika, prekomorska pehota, vojna zgodovina, 18. stoletje

IL NOBILE GIUSEPPE ANTONIO FANFOGNIA DI ZARA – COMANDANTE DELLE FORMAZIONI DI FANTERIA OLTREMARINA DELLA SERENISSIMA NEL SETTECENTO

SINTESI

Il contributo, basato sugli studi del materiale conservato all'Archivio di Stato di Venezia (fondo Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli), si incentra sulla carriera militare del colonello Giuseppe Antonio Fanfognia, un nobile di Zara, attivo nel periodo dalla seconda guerra di Morea agli anni '50 del Settecento. Oltre a informazioni di base su altri alti ufficiali della stessa famiglia nobile, viene dettagliatamente illustrata, attraverso una sequenza di determinati periodi, anche la struttura del reggimento di Fanfonja, dedicando particolare attenzione alla composizione delle sue truppe personali. Il contributo è corredato da elenchi di alcune compagnie comandate personalmente da Fanfonja.

Parole chiave: Giuseppe Antonio Fanfognia, Zara, Repubblica di Venezia, fanteria oltremarina, storia militare, Settecento

UVOD

Tijekom kasnoga srednjega vijeka, kao i u ranom novovjekovlju, važnu su ulogu u istočnojadranskoj i mletačkoj vojnoj povijesti imale kopnene postrojbe *Serenissime* unovačene od sjevera Istre do Boke kotorske i Albanije, ali i iz unutrašnjosti toga prostorno širokoga područja. To su ponajprije bile profesionalne jedinice konjanika (*Croati a cavallo*, *Cavalleria Croati*) i pješaka (*Fanti oltramaroni*) koje se učestalo bilježe u vrijeme mletačko-osmanskih ratova u 17. i početkom 18. stoljeća (Kandijski rat: 1645. – 1669.; Morejski rat: 1684. – 1699. i Drugi morejski ili Mali rat: 1714. – 1718.). Njihove jedinice, raspoređene u pukovnije (*Reggimento*) i njima pripadajuće satnije (*Compagnia*) bile su izrazito mobilne i dobro osposobljene za ratovanje (kao i za očuvanje mira) od sjevera Dalmacije preko Boke kotorske do Peloponeza, pridonoseći očuvanju mletačkoga zaleđa i prekomorskih stečevina Republike svetoga Marka. Podaci o navedenim postrojbama, kao i o njihovim zapovjednicima, u najvećem su broju sačuvani su u Archivio di Stato di Venezia (fond Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli) i Državnom arhivu u Zadru (fondovi Generalni providuri za Dalmaciju i Albaniju, Kneževi Zadra, Bilježnici Zadra i drugi fondovi). Njihova znanstvena raščlamba vrijedna je za proučavanje brojnih sastavnica vojne povijesti područja koja su se nalazila u sastavu Mletačke Republike.¹ U sklopu višegodišnjih istraživanja obrađeni su i u znanstvenim radovima prezentirani brojni visoki mletački časnici, pripadnici pješačkih i konjaničkih pukovnija i njima pripadajućih satnija, zavičajem ponajprije iz Dalmacije i Boke kotorske je te pritom podrobno raščlamljen i sastav njihovoga vojnog ljudstva.²

Središnja istraživačka pozornost ovoga rada usmjerena je na vojno djelovanje pukovnika (*Colonnello*) i zadarskoga plemića Josipa Antuna Fanfonje (*Fanfognia*), odvjetka jedne od najstarijih zadarskih plemićkih obitelji koja je u dugom nizu stoljeća imala zapaženu ulogu u svekolikim sastavnicama iz povijesti grada Zadra i Dalmacije.³ Prisutni kao visoki vojni časnici još u srednjevjekovno doba, Fanfonje su u ranome novom vijeku iznjedrili niz zapaženih časnika, ponajprije djelatnih pod stijegom svetoga Marka. U 17. stoljeću to su bili (spomenuti ćemo

1 O problematici ustroja i novačanja mletačkih kopnenih vojnih snaga u ranom novom vijeku, posebice s obzirom na područje istočnoga Jadrana podrobnije vidi u recentnoj znanstvenoj literaturi: Mayhew, 2008; Madunić, 2012; Vrandečić, 2013; Markulin, 2014; Markulin, 2015. O postrojbama *Fanti oltramaroni* i *Croati a cavallo* zasebno cf.: Čoralić, 2018 (posebice u bilješci 1). Podrobnije o postrojbama mletačkih prekomorskih pješaka cf.: Čoralić & Katušić, 2012; Čoralić & Markulin, 2018. U navedenim se radovima mogu o navedenoj problematici pronaći i brojne druge uporabljive bibliografske jedinice.

2 Ovdje ćemo, kako ne bismo opterećivali opseg teksta, navesti dio radova koji se izravno odnose na vojnu karijeru istaknutih vojnih zapovjednika zavičajem sa istočnog Jadrana: Berlam, 1935; Sabalich, 1908; Peričić, 2000; Čoralić, 2012; Čoralić, 2012a; Čoralić & Katušić, 2010; Čoralić & Katušić, 2015; Čoralić & Katušić, 2017; Čoralić & Markulin, 2018; Čoralić & Markulin, 2019; Čoralić & Markulin, 2019a.

3 Podrobnije o povijesti obitelji Fanfonja cf.: Danilo, 1870; Heyer von Rosenfeld, 1873, 9, 42, te posebice leksikonsku odrednicu (Dokoza Nikpalj, 1998) u kojoj je sadržan širi popis dodatne literature. Također usporedi i podatke iz knjige Dokoza & Andreis, 2020, 239-249 (povijest obitelji do 1409. godine).

samo najistaknutnije odvjetke ove obitelji) Jerolim, odlikovan za vojne zasluge naslovom *Cavaliere di San Marco* (1646.), kao i njegovi sinovi Petar, Franjo i Ludovik. Franjin je sin bio Šimun (1663. – 1707.) koji je u ranoj mladosti stupio u mletačku vojnu službu te se tijekom Morejskoga rata (1684. – 1699.) istaknuo kao zapovjednik kopnenih postrojbi djelatnih od Dalmacije do Levanta. Godine 1706. prvi je među pripadnicima dalmatinskih i bokeljskih elita dosegao čin generala u mletačkoj vojsci.

U vrijeme Rata za španjolsku baštinu (1701. – 1714.) zapovijedao je postrojbom koja je brojila 8000 vojnika upućenih na područje donjega dijela rijeke Pad. Oboljavši od malarije, preminuo je u Lendinari (Veneto), a pokopan je u benediktinskoj crkvi sv. Marije u Zadru. Njegov se nadgrobní spomenik ubraja u značajnija djela baroknoga kiparstva u Dalmaciji (Čoralić, 1998, 133; Markulin, 2015).

Josip Antun Fanfonja, o čijoj ćemo vojnoj karijeri u činu pukovnika govoriti u ovome radu, sin je prethodno spomenutog visokog mletačkog časnika Šimuna. Josipova su braća bili Krsto, konjanički satnik te Franjo, pisac djela na latinskome jeziku. O samom životopisu Josipa Antuna nemamo previše sačuvanih podataka. U vojnu službu ulazi 1702. godine kada su mletačke vlasti udovoljile zahtjevu njegovog oca da ga postave kao (nominalnog) pukovnika pukovnije *Oltramarina* umjesto njegovog strica Gašpara Antuna koji se zbog bolesti umirovio (Čoralić & Markulin, 2018, 402). Nekoliko godina poslije (1708.) bilježi se kao zapovjednik konjaničke postrojbe pod zapovjedništvom Petra Corponesea (Markulin, 2015, 126). U Drugome morejskom ratu (1714. – 1718.) djelovao je kao pukovnik pješake postrojbe koju je, uz odobrenje mletačkih vlasti, dao samostalno ustrojiti (Markulin, 2015, 127, 133), a o tome će više riječi (o sastavu pukovnije i Fanfonjinim osobnim satnijama) biti u središnjem dijelu rada. Sudjelovao je u bitkama u dolini rijeke Neretve, u napadu na Bar, opsadi Ulcinja i u borbama protiv sjevernoafričkih gusara (Čoralić & Markulin, 2018, 402–403). Kada je riječ njegovu privatnom životu, poznato je da je imao više sinova. To su konjanički poručnik Faustino (*Cornetta*), poručnik (*Tenente*) Antun koji je poslije postao redovnik te učitelji prava Ivan Antun i Šimun (Dokoza Nikpalj & Andreis, 1998, 131).

U uvodu ovoga rada potrebno je napomenuti da je, uz korištenje postojećih saznanja iz historiografije, ponajprije uporabljeno gradivo iz spomenutoga fonda Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli koji pohranjuje popis mletačkih kopnenih (pješackih i konjaničkih) postrojbi za razdoblje 18. stoljeća. U tim je, za mletačku vojsku prevažnim vojnim snagama, pukovnik Fanfonja djelovao od 1714. do 1756. godine, a to je izrazito dugo razdoblje tijekom kojega možemo pratiti vojnu karijeru nekoga od visokih časnika mletačke vojske zavičajem sa istočnog Jadrana. Gradivo je arhivistički podijeljeno u čak 12 svežnjeva koje slijede pojedina prateća razdoblja. U radu će se, na početku konkretne raščlambe, navesti zapovjednici satnija (i godine njihova popisivanja) unutar Fanfonjine pukovnije, a središnji dio ove raščlambe biti će posvećen osobnim sat-

nijama (*Compagnia propria*) samoga pukovnika. Prikazati će se brojčano stanje osobnih Fanfonjinih jedinica, sastav vojnoga ljudstva prema njihovim časničkim i dočasničkim činovima, njihovo podrijetlo prema krajevima i gradovima, kao i – ukoliko to izvori pružaju – tjelesne značake vojnika (dob, stas, boja kose). U završnom dijelu rada donijeti ćemo, u formi priloga, popis vojnoga ljudstva nekih od satnija kojima je Fanfonja osobno zapovijedao.

Naposljetku, cilj je ovoga rada ukazati na vojno djelovanje jednoga istaknutog i višedesetljevo prisutnog visokog časnika zavičajem sa istočne jadranske obale u mletačkim pješačkim postrojbama te time dodatno osvijetliti još jednu sastavnicu iz događanjima prebogatije vojne povijesti Mletačke Republike, kao i krajeva i gradova koji su se nalazili pod njezinom upravom.

RAŠČLAMBA SASTAVA PUKOVNIJE JOSIPA ANTUNA FANFONJE

Na početku podrobnije raščlambe, koja će se ponajprije odnositi na sastav osobnih satnija pukovnika Josipa Antuna Fanfonje, iznijeti ćemo (abecednim redom, od 1714. do 1756. godine) pregled časnika koji su zapovijedali pojedinim satnijama unutar pukovnije. Uz njihov čin te imena i prezimena, donose se i godine njihova popisivanja (ako su unutar iste godine bili popisani više puta to će biti navedeno u zagradi), kao i broj svežnja u kojima su pohranjeni popisi.⁴ To su:

- Kapetan (*Capitan*) Karlo Aleksić, 1753. (b. 589)
- Kapetan (*Capitan*) Ivan Arnerić, 1716, 1717. (b. 578)
- Kapetan (*Capitan*) Jerolim Arnerić, 1715. (b. 578)
- Kapetan (*Capitan*) Petar Arnerić, 1735. (b. 578); 1737. (b. 579); 1740. (2x), 1743. (b. 582); 1745. (b. 584); 1746. (b. 585); 1746. (b. 586); 1747. (2x), 1748. (b. 587); 1748. (b. 588)
- Dopukovnik (*Tenente colonnello*) Franjo Bachili (1740.) (3x) (b. 582)
- Bojnik (*Sergente maggiore*) Franjo Bačić, 1735. (b. 578)
- Dopukovnik (*Tenente colonnello*) Kamilo Bečić, 1735., 1736., 1737. (3x) (b. 579)
- Kapetan (*Capitan*) Marko Bečić, 1735. (b. 578); 1737. (2x) (b. 579); 1738. (b. 580); 1740., 1742. (b. 582); 1745. (b. 584); 1747., 1748. (b. 587); 1756. (b. 589)
- Dopukovnik (*Tentente colonnello*) Stjepan Bečić, 1735 (2x) (b. 578)
- Kapetan (*Capitan*) Ivan Antun Bolica, 1743. (2x) (b. 583)
- Kapetan (*Capitan*) Petar Bonicelli, 1735. (b. 578)
- Pukovnik (*Colonnello*) Krsto Bujović, 1735. (b. 578)
- Kapetan (*Capitan*) Karlo Cristofoli, 1745. (b. 584); 1746. (2x) (b. 585); 1747. (2x) (b. 586); 1748. (b. 587); 1753., 1756. (b. 589)
- Dopukovnik (*Tenente colonnello*) Teodorin Dede, 1735. (b. 579); 1738. (b. 580)
- Kapetan (*Capitan*) Franjo Fanfonja, 1714., 1717. (2x), 1718. (b. 578)
- Kapetan (*Capitan*) Antun Grančić, 1717. (b. 578); 1746. (2x) (b. 585)

4 Svi su svežnjevi pohranjeni unutar fonda Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli u Archivio di Stato di Venezia.

- Kapetan (*Capitan*) Ivan Grančić, 1745. (2x) (b. 584); 1747. (2x) (b. 586); 1748. (b. 587)
 Bojnik (*Sargente maggiore*) Franjo Grančić, 1717, 1718. (b. 578)
 Kapetan u mirovanju (*Capitan riformato*) Stjepan Jeličić, 1716. (b. 578)
 Kapetan (*Capitan*) Toma Jeličić, 1715, 1717, 1718. (b. 578)
 Kapetan (*Capitan*) Marko Karadžija, 1735., 1737.(2x) (b. 579); 1739. (b. 580)
 Kapetan (*Capitan*) Juraj Klarić, 1716, 1717 (2x), 1718. (b. 578)
 Dopukovnik (*Tenente colonnello*) Andrija Kolanović, 1717. (b. 578)
 Dopukovnik (*Tenente colonnello*) Antun Kumbat, 1743., 1744. (b. 583); 1745.,
 1746. (b. 584)
 Kapetan (*Capitan*) Juraj Lučić, 1715. (b. 578)
 Kapetan (*Capitan*) Pave Maina, 1756. (b. 589)
 Bojnik (*Sargente maggiore*) Rade Maina (Krapović), 1753. (2x), 1756. (3x) (b. 589)
 Kapetan (*Capitan*) Marko Marković, 1740. (b. 581)
 Kapetan (*Capitan*) Stjepan Medin Castellan, 1740. (2x) (b. 581); 1741. (b. 582);
 1743. (2x), 1744. (b. 583); 1745. (b. 584); 1746. (2x) (b. 585); 1747. (b. 586); 1747.,
 1748. (2x) (b. 587); 1749., 1750., 1752. (b. 588); 1756. (b. 589)
 Kapetan (*Capitan*) Franjo Michieli Vitturi, 1742. (2x) (b. 582); 1743. (b. 583);
 1745. (b. 584); 1746. (2x) (b. 585); 1747. (2x) (b. 586)
 Kapetan (*Capitan*) Šimun Mida, 1737., 1738. (2x) (b. 580); 1739. (3x), 1740.
 (2x) (b. 581); 1743. (b. 582); 1743., 1744. (2x) (b. 583); 1745., 1746. (2x) (b.
 584); 1747. (2x) (b. 586); 1748. (2x) (b. 587); 1751. (2x), 1753. (b. 588); 1754.,
 1756. (b. 589)
 Kapetan (*Capitan*) Ivan Mirković, 1743. (2x) (b. 582); 1744. (b. 583); 1745. (b.
 584); 1746. (2x) (b. 585); 1747. (b. 586); 1748. (b. 587); 1750., 1751., 1752., 1753.
 (b. 588)
 Bojnik (*Sargente maggiore*) Vuk Mitrović, 1737. (2x) (b. 580); 1739., 1740. (b.
 581); 1743. (b. 582)
 Kapetan (*Capitan*) Šimun Nadali, 1715. (b. 578)
 Kapetan (*Capitan*) Stjepan Nikičević (Nikičijević), 1744. (b. 583); 1745. (b. 584);
 1746. (2x) (b. 585); 1747. (2x) (b. 586); 1748. (2x) (b. 587); 1751., 1753. (2x) (b.
 588); 1754., 1755., 1756. (b. 589)
 Kapetan (*Capitan*) Benedikt Paskvali, 1735., 1736., 1737. (3x) (b. 579); 1738.⁵
 (2x), 1739. (3x); 1740. (3x) (b. 581); 1743., 1744. (b. 583); 1745. (b. 584); 1746. (2x)
 (b. 585); 1747. (2x) (b. 586); 1748. (2x) (b. 587)
 Kapetan (*Capitan*) Petar Sograffi, 1735. (b. 579)
 Kapetan (*Capitan*) Toma Sograffi, 1737., 1739. (3x) (b. 580, 581)
 Kapetan (*Capitan*) Petar Somma, 1744. (b. 583); 1745., 1746. (2x) (b. 584, 585);
 1747. (2x) (b. 586); 1748. (b. 587)
 Kapetan (*Capitan*) Nikola Vido, 1743. (b. 582); 1744. (b. 583)
 Dopukovnik (*Tenente colonnello*) Antun Vinjević, 1746. (b. 584); 1747. (3x) (b.
 586); 1748. (b. 587); 1749., 1750., 1751. (2x), 1753. (b. 588); 1755., 1756. (b. 589)

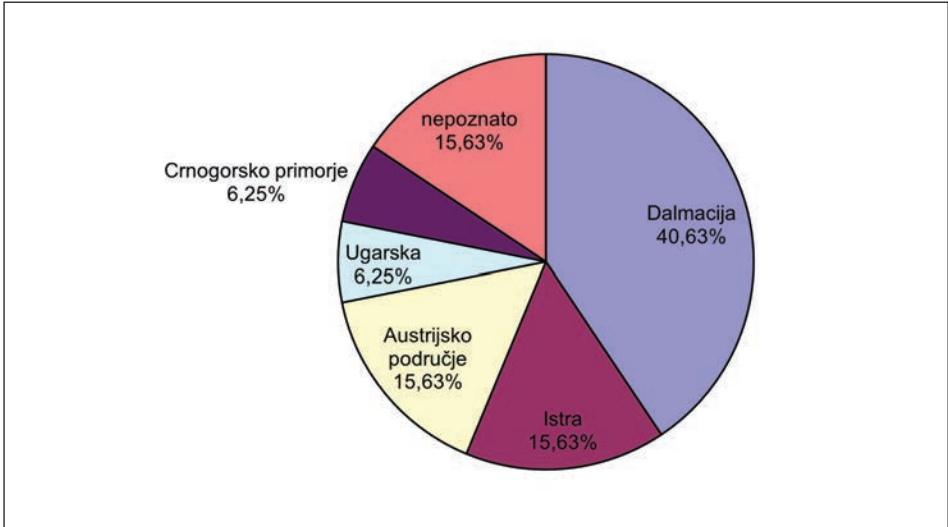
5 Od 1738. navodi se kao bojnik (*sargente maggiore*) i nadzornik područja (*soprintendente*).

Rad nastavljamo raščlambom Fanfonjinih osobnih satnija unutar pojedinih pratećih razdoblja. Prvo je prateće razdoblje relativno dugotrajno i zahvaća period od 1714. do 1735. godine. U tome se razdoblju odvijao i Drugi morejski rat (1714. – 1718.) te su satnije Fanfonjine pukovnije u ratno doba uglavnom popisivane u Dalmaciji (Zadar i otočna okolica), gdje su bile zadužene za vojno djelovanje. U kasnijim godinama, posebice prema 1730. godini, satnije se sve češće (uz još uvijek učestalo prisutan Zadar) bilježe u Mlecima te duž mletačke terraferme (Brescija, Palmanova, Udine, Verona, Vicenza), kao i u Kopru. Kada je riječ o Fanfonjinoj satniji, prvi podaci kojima raspolažemo datiraju tek u 1734. godinu,⁶ a popis je načinjen u Zadru 15. svibnja (ASVe, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 578; cf.: Prilog 1 na kraju rada). Na početku popisa navedene su plaće časnika, dočasnika i običnih vojnika. Pukovnik je dobivao 60 dukata mjesečno, dokapetan (*Capitan tenente*) 14 dukata, a plaće drugih vojnika iskazivane su u lirama: zastavnik (*Alfier*) 60 lira, narednik (*Sargente*) 48 lira, kaplar (*Caporal*) 36 lira te obični vojnici (*Fanti, Soldati*) po četiri lire.⁷ U sastavu ovdje analizirane osobne satnije pukovnika Fanfonje djelovalo je, prema prvotnom popisu 32 časnika, dočasnika i običnih vojnika. Uz pukovnika Fanfonju, među časnicima i dočasnicima izrijeком su zabilježeni dokapetan Jerolim Antivari, zastavnik Karlo Cristofoli, zastavnik u pričuvi (*Alfier riformato*) Ivan Krstitelj Cristofoli, narednik Toma Paštović te kaplari Ivan Dominiov Gaspurachi iz Splita i Mihovil Grgov Šimonović iz Zadra. Podrijetlo vojnoga ljudstva tada popisane Fanfonjine satnije (cf. Grafikon 1) pokazuje kako postotnim udjelom prevladavaju Dalmatinci (40,63%), pri čemu se izdvajaju časnici, dočasnici i vojnici iz Zadra i njegova okružja (*Contado*), a u pojedinačnim su primjerima upisani i vojnici iz Kaštela, Splita te Staroga Grada i Vrboske na otoku Hvaru. Sa po 15,63% udjela zastupljeni su vojnici iz Istre (Kopar, Fažana te općenito naveden naziv *Istria*) i sjeverne Hrvatske, odnosno sa austrijskog državnog područja (Senj, Rijeka, Trst te općenit naziv *Imperio*), a za jednak broj vojnika ne možemo pobliže ustanoviti njihovo konkretno zavičajno podrijetlo. Po 6,25% vojnika potjecalo je sa današnjeg Crnogorskog primorja (Paštovići, Bar) i iz Ugarske (*de Ongaria, Ongaro*), a dočim su oni kojima je podrijetlo nepoznato ili nejasno zabilježeno prisutni sa 15,63%.

Popisivači su katkada, ali ne redovito, navodili i osobne značajke vojnika. U ovdje analiziranoj satniji vojnicima dob nije upisana, a kada je riječ o njihovoj staturi, popisivači su iz najčešće bilježili kao osobe srednjega rasta (*ordinario, comun*). Iznimka su vojnici Martin Ivanov Sandović, Luka Matijin Pril iz Trsta i Luka *de Jure*, također sa austrijskog državnog područja koji su označeni kao niski (*basso*). Nekoliko je vojnika od strane popisivača opisano nazivom *alto* (visok), a to su Dujam Antunov Mali iz Zadra, Mihovil Matin Tonin iz Ugarske i Dominik Krstin Čić (Zić) iz Staroga Grada na otoku Hvaru. Naposljetku, kao krupan vojnik (*grande*) imenovan je Mijo Lovrin Perkatović iz Istre. Kada

6 Moguće je da popisi nisu sačuvani, ali i da je Fanfonja samo formalno obnašao čin pukovnika, a nije zapovijedao osobnom satnijom.

7 Plaće su istovjetne i u sljedećim pratećim razdobljima te ih nećemo naknadno navoditi.

Grafikon 1: Zavičajno podrijetlo vojnoga ljudstva u sastavu Fanfonjine satnije popisane u Zadru 15. svibnja 1734.

je riječ o boji kose vojnika, gotovo svi kojima je ta oznaka navedena bili su smeđokosi (*castagno*), a iznimka su crnokos (*nero*) Matija Nikolin Juraković iz Zadra i plavokos (*biondo*) Petar Markov Šipić.

Sljedeća prateća razdoblja mnogo su više zgusnuta, odnosno obuhvaćaju relativno kratke vremenske razmake. Prvi od njih možemo datirati od 1735. do 1737. godine (ASVe, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 579). Satnije pukovnije Josipa Antuna Fanfonje tada su bile zabilježene u Zadru, Mlecima, Palmanovi i Veroni. Osobna satnija pukovnika Fanfonje u ovom je razdoblju zabilježena u 30. rujna 1735. Zadru. U osnovnom je sastavu upisano 61 časnika, dočasnika i običnih vojnika, a kao nositelji činova te obnašatelji specijaliziranih službi u satnji bilježe se kapetan u pričuvi (*Capitan riformato*) Bartol Baničević, poručnik (*Tenente*) narednik Toma Paštrović, zastavnici Vid Pavlović i Jerolim Čika (*Chioca*), zastavnici u pričuvni Marko Antunović, Vicko Marković, Ivan Mila, Juraj Milašinović, Bernardin Morgante, Stjepan Valon i Ludovik Vidman, a kao kaplari su upisani Ivan Dominikov Gasparachi iz Splita, Matija Nikolin Ivanković iz Zadra te Mihovil Grgov Šimonović, također iz Zadra. Kao pripadnik glazbene pratnje, odnosno bubnjar (*Tamburo*) zabilježen je dječak (*putto*) Filip Matijin Jurišević. Dio vojnika je naknadno prekrižen, a upisana su 23 nova vojnika (koji se uglavnom ponavljaju i u sljedećem popisu Fanfonjine satnije), među kojima

su i dokapetan Stjepan Medin Castellan⁸ te kaplari u pričuvi (*Caporal riformato*) Grgur Kustura i Ivan Spingaroli. Podrijetlo vojnoga ljudstva u ovdje popisanoj Fanfonjinoj satniji upućuje da je većina bila zavičajem sa zadarskoga područja (Zadar, Nin i okolica), ali su – iako u malenom broju primjera – prisutni i vojnici iz Istre (izrijekom se navodi Kopar), Splita, sa otoka Šolte, Hvara i Korčule, kao i iz Boke kotorske. Od udaljenijih, nemletačkih teritorija, zastupljeni su vojnici iz Slovenije (Ljubljana), Ugarske, Moravske i Šleske (Šlezije).

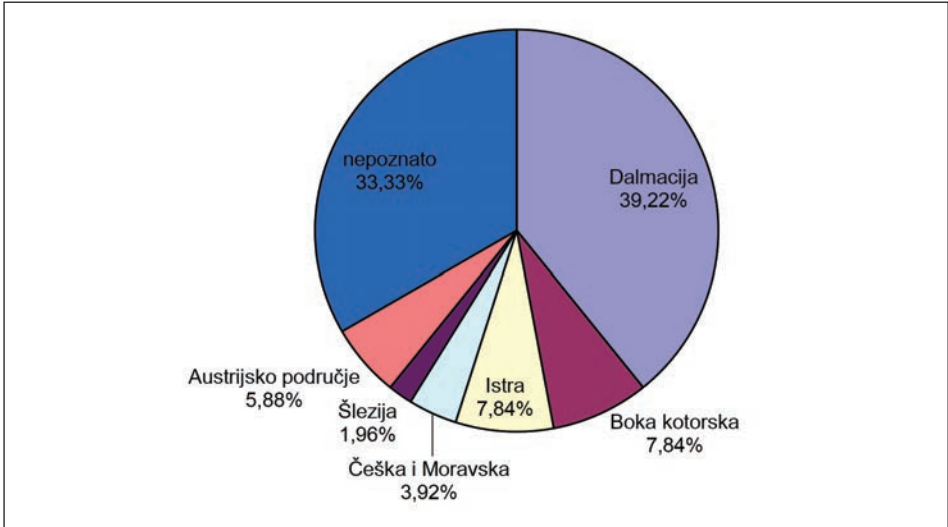
Slijedi prateće razdoblje od 1737. do 1740. godine (ASVe, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 580–581).⁹ Prvi tada sačuvani popis Fanfonjine *compagnia propria* zabilježen je 15. ožujka 1740. u Zadru.¹⁰ U svome osnovnom sastavu satnija je tada brojila 41 časnika, dočasnika i običnih vojnika, a kao nositelji činova zabilježeni su, uz pukovnika Fanfonju, dokapetan Nikola Vido, zastavnik Vicko Marković, zastavnik u pričuvi (*Sergente riformato*) Stjepan Valon, narednik Toma Paštović, narednik u pričuvi Toma Čika, kaplari Matija Ivanković i Stjepan Lovrin Vušković te kao glazbena pratnja već spomenuti bubnjar iz Zadra Filip Jurišević. Naknadno je dopisano još devet vojnika te uz njih i kapelan (*Capellano*) fra Toma Šibenčanin. Podrijetlo ovdje prisutnog vojnoga ljudstva (zbirno gledajući osnovni sastav i naknadno popisane vojnike; cf. Grafikon 2) pokazuje da popisivači nisu uvijek pisali mjesto njihova zavičaja, iako je razvidno – na osnovi njihovih prezimena – da je najvjerojatnije riječ o vojnicima sa istočnojadranske obale (33,33%). Dalmatinci su zastupljeni sa 39,22 %, a njihovo je podrijetlo Zadar i okolica (Nin, Slivnica, Seline, Bruška, Bukovica), kao i Šibenik i Split te otoci Korčula i Vis. Istovjetan postotni omjer otpada na vojnike iz Istre (opća odrednica Istra te Kopar i Fažana) i Boku kotorsku (Hercceg Novi, Kotor, Paštovići) i iznosi po 7,84%. Sa malenim je postotnim udjelom zastupljeno austrijsko državno područje, točnije gradovi na sjeveru Jadrana – Trst, Rijeka i Senj (5,88); na Češku i Moravsku otpada 3,92% vojnika te naposljetku na Šleziju 1,96% (cf. Prilog 2 na kraju rada).

Kao i u prethodnim primjerima bilježenja vojnoga ljudstva pojedinih satnija, popisivači nisu redovito upisivali njihove tjelesne značajke. Stoga je uzorak nevelik, ali se i iz njega mogu očitati neka osnovna fizička obilježja vojnika. Kada je riječ o dobi, ono je u prosjeku iznosila 23 godine. Najstariji su vojnici bili Čeh Jorch Chell (33 godine), a slijede ga Istranin Antun Mihovilov Mazarović (32 godine) te Šibenčanin Antun Jurin Pačelić koji je u trenutku popisa imao 30 godina. Najmlađi su vojnici bili stari 18 godina, a to su Splićanin Franjo Viktorov Valabruni i Ostoja Milivojev Krešević iz mjesta Modroselo u šibenskome zaleđu. Opis stasa vojnika također je stereotipan. Većina vojnika bili su, prema procjeni

8 Dodatak prezimenu Castellan upućuje na zavičajno podrijetlo obitelji Medin, a to je Kaštel Lastva (današnji Petrovac u Crnoj Gori).

9 U b. 580 nije sačuvan popis Fanfonjine osobne satnije.

10 Tada su Fanfonjine satnije ponajprije bile popisivane u Mlecima, a samo u pojedinačnim primjerima u Palmanovi i Udinama (ASVe, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 581). Popis vojnika Fanfonjine satnije cf.: Prilog 2 na kraju rada.

Grafikon 2: Zavičajno podrijetlo vojnoga ljudstva u sastavu Fanfonjine satnije popisane u Zadru 15. ožujka 1740.

popisivača, osobe srednjega rasta, dočim su iznimke spomenuti Ostoja Krešević (visok) te nisko građeni vojnici Martin Ivanov Sandrović i Karlo Plose (germansko podrijetlo). Naposljetku, kada je riječ o boji kose vojnika Fanfonjine satnije koja se ovdje analizira, prednjače smeđokosi, a samo je jedna iznimka – crnokos (*nero*) Nikola Atanasov Atanasović iz Herceg Novoga.

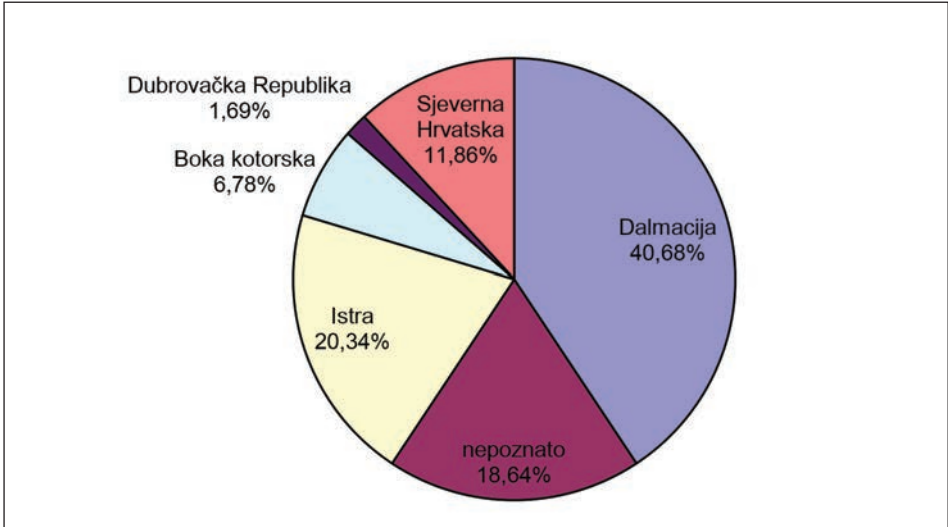
U istome su pratećem razdoblju načinjena još dva popisa Fanfonjine osobne satnije (b. 581). U Mlecima je, dana 31. svibnja 1740., popisana satnija koja je brojila 53 vojnika, a većinom je riječ o istovjetnom ljudstvu u odnosu na prethodni popis. Sljedeći je popis načinjen iste godine u Padovi, dana 20. rujna, a broj vojnika iznosio je 58. Iako se ljudstvo nije bitnije promijenilo, opažamo promjenu kapelana (sada je to bio fra Andrija Dragičević), a naknadno je pridruženo devet novih vojnika. Njihovo je podrijetlo bilo ponajprije iz Dalmacije (Pašman, Sali, Solin, Imotski) te u pojedinačnim primjerima iz Zagreba i Dubrovnika. Svi novopridošli vojnici opisani su kao osobe srednjega rasta i smeđokosi, a njihova je dob bila između 20 i 29 godina. Novi je popis načinjen svega deset dana poslije (30. rujna 1740.), također je načinjen u Padovi, a satnija je brojila 58 časnika, dočasnika i običnih vojnika. Gotovo jedina promjena je da se kao kadet (*Cadetto*) pojavljuje pukovnikov sin Antun Fanfonja.

U pratećem razdoblju 1740. – 1743. (ASVe, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 582) nemamo sačuvane podatke o osobnoj satniji pukovnika Fanfonje. Novi podaci obuhvaćaju razdoblje od 1743. do konca 1744. godine (ASVe, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 583). Uz podatke o satnijama unutar pukovnije, koji su navedeni prilikom

popisa časnika koji su djelovali unutar Fanfonjine postrojbe, bilježimo i osobnu satniju rečenog pukovnika. Popisana je u Veroni, dana 18. srpnja 1743. te je brojila 64 pripadnika vojnoga ljudstva. Nabrojiti ćemo, uz samog pukovnika Fanfonju, i ostale časnike i dočasnike tadašnje satnije. To su bili dokapetan Nikola Vido, zastavnik Stjepan Gujetić, zastavnik u pričuvi Antun Santo Ternità, narednik Matija Vušković, kaplari Stjepan Lovrin Vušković i Josip Jakovljević Beršić, kadet Antun Fanfonja te bubnjar (u dječjačkoj dobi) Ivan Dominikov Peccorini. Zbirno promatrajući sastav satnije, njihovo se zavičajno podrijetlo nije bitnije promijenilo u odnosu na prethodne popise. Većina vojnika potječe iz raznih dijelova istočnojadranske obale, ponajprije iz Zadra i njegova okružja, ali su zastupljeni i vojnici iz Istre, područja Dubrovačke Republike te sjeverne Hrvatske (Zagreb). Podaci o fizičkim značajkama nisu redovito navedeni, a prema malenome uzorku vojnici su stari oko 22 godine, smedokosi su i srednjega rasta.

Nastavljajući se na prethodna prateća razdoblja djelovanja Josipa Antuna Fanfonje u činu pukovnika, ovdje ćemo raščlaniti sastav njegove satnije koja je zabilježena u Mlecima na Silvestrovo 1745. godine (ASVe, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 584). Satnija je svome osnovnom sastavu brojila 59 časnika, dočasnika i običnih vojnika, a u dijelu satnije koji se odnosi na nositelje činova bilježe se, uz pukovnika Fanfonju, zastavnik Stjepan Gujetić, narednik Josip Jakovljević Beršić, kaplari Toma Ivanov Fontana i Toma Matin Grandis, kaplar u pričuvi Toma Šantić te kadeti Ivan Fanfonja i Lujo Detriko. Kao glazbena pratnja upisan je bubnjar Ivan Dominikov Peccorini. Zavičajno podrijetlo vojnika iz sastava ove satnije pokazuje sljedeće (cf. Grafikon 3). Prevledavaju, kao i u prethodnim popisima, Dalmatinci sa 40,68% zastupljenosti, a kao konkretna mjesta njihova matičnog prebivanja navedeni su Zadar (najveći broj primjera) i Split te u pojedinačnim primjerima Zaton Zadarski, Zemunik, mjesta na zadarskim otocima (Pašman, Sali), područje Bukovice, Šibenik, Knin, Trogir te Postira na otoku Braču. Nadalje, iz Istre je potjecalo ovdje popisanih 20,34% vojnika, a uz opću odrednicu *de Istria* navedeni su izrijekom i Piran, Fažana, Vrsar i Pula. Sa područja sjeverne Hrvatske dolazilo je 11,86% vojnika (Zagreb, Senj, Karlobag, Bakar, Lovinac), iz bokeljsko-budvanskoga kraja upisano je 6,78% (Budva, Kotor, Luštica) te iz Dubrovnika tek jedan vojnik (1,69%). Naposljetku, na nepoznato podrijetlo otpadalo je 18,64% vojnika, iako se, kako je i prethodno navedeno, njihov zavičaj može svrstati duž istočnojadranske obale.

Dobna struktura Fanfonjine satnije iz 1745. godine pokazuje da su vojnici imali u prosjeku 23 godine, što je prema prethodnim popisima i očekivano. Najstariji su vojnici bili Petar Milošev Križić iz Knina (38 godina) te Istranin Jakov Jakovljević Blagonić star 34 godine. Kao najmlađi pripadnici ove satnije, uz bubnjara Ivana Dominika Peccorinija u dječjačkoj dobi, izvori bilježe i osmanaestogodišnjake Pavu Antunova Jadrića iz sela Trolookve na području Splita te Vida Šarića iz Medviđe (Bukovica). Kada je riječ o opažanju vojnika prema njihovoj staturi, najčešće su zabilježene osobe srednjega rasta. Kao visoki vojnici bilježe se Jure Matin Plović i Ivan Blažov Mateljević (obojica iz Splita), Petar Radov Mazarović

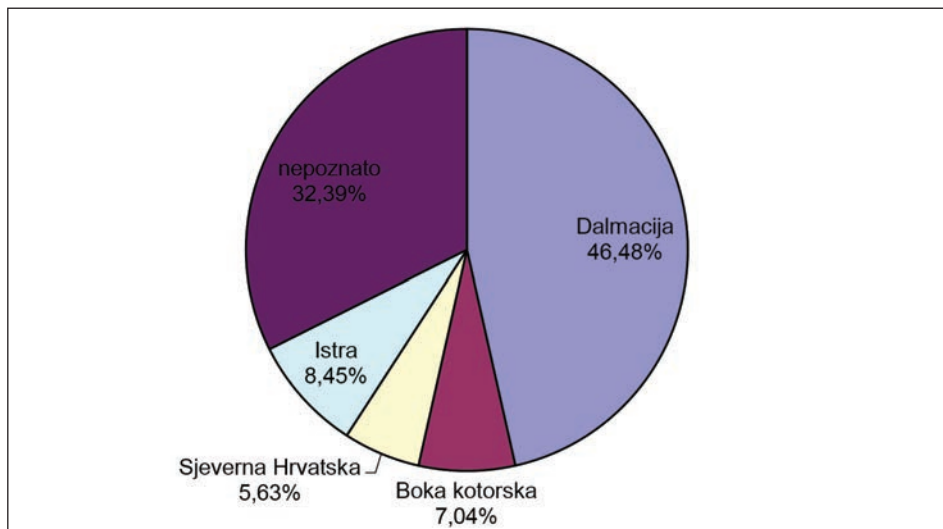

Grafikon 3: Zavičajno podrijetlo vojnoga ljudstva u sastavu Fanfonjine satnije popisane u Mlecima 31. prosinca 1745.

sa poluotoka Luštica te Filip Stipanov Sičić iz Lovinca u Lici, a kao jedini vojnik niske stature opažen je Josip Ivanov Babić iz Karlobaga. Oznaka boje kose vojnika i ovdje je stereotipna te osim smeđokosih pripadnika Fanfonjine satnije izvori ne otkrivaju nikakva odstupanja.

U sljedećem pratećem razdoblju (1746. – 1748.; ASVe, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 585-586) satnije kojima je zapovijedao pukovnik Fanfonja popisivane su u više navrata. U Mlecima je njegova osobna satnija zabilježena 29. lipnja i 29. rujna 1746. godine. Satnija je, vjerojatno radi mirnodopskog razdoblja, brojila svega 39 vojnika, a većina njih ponavlja se u odnosu na prethodne popise. Godine 1747. zabilježeno je još nekoliko popisa Fanfonjine satnije, a načinjeni su u Mlecima (28. ožujka i 7. kolovoza). Očito smanjena satnija koja je u osnovnom sastavu brojila 22 vojnika, naknadno je pojačavana sa novoupisanim ljudstvom, a njihovo podrijetlo je nalik prethodnim popisima i odnosi se na područje zadarske i šibenske okolice.

Pretposljednji popis jedne od Fanfonjinih osobnih satnija koji ćemo detaljnije razmotriti načinjen je u Veroni 29. prosinca 1748. godine (ASVe, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 587, cf. Prilog 3 na kraju rada). U svome je osnovnom sastavu satnija brojila 63 časnika, dočasnika i običnih vojnika, a naknadno je popisano još osam dočasnika i vojnika. Kao nositelji činova i obnašatelji specijaliziranih službi u prvotnom su sastavu zabilježeni (uz pukovnika Fanfonju) kapetani u pričuvi Franjo Fanfonja i Krsto Matiazzi, dokapetan Petar Marković, zastavnik Stjepan Gujetić, narednik Josip Jakovljević Beršelić, kaplari Toma Ivanov Fontana i Antun Radin Miletić iz Bukovice, kadeti Ivan Fanfonja i Ivan Krstitelj Cristofoli, bubnjari Mate Bartolov Rabadan iz

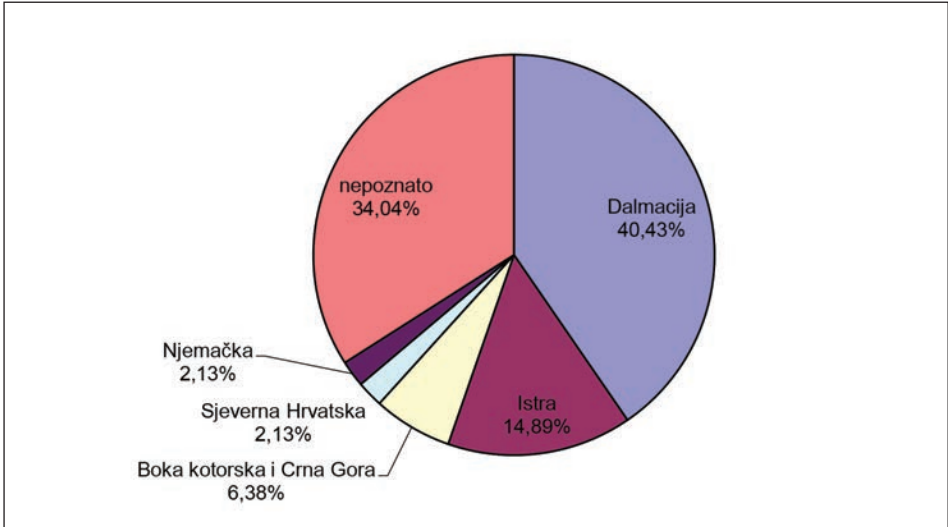

Grafikon 4: Zavičajno podrijetlo vojnoga ljudstva u sastavu Fanfonjine satnije popisane u Veroni 29. prosinca 1748.

Kaštela i Šime Matin Radunović iz zadarskoga okružja te kapelan fra Bonaventura iz Knina. Među naknadno dopisanim ljudstvom činovima i službom možemo izdvojiti zastavnika Antuna Fanfonju te kadete Niku Medina i Miloša Grunolića.

Razmotrimo, slijedom načina obrade prethodnih popisa satnija, zavičajno podrijetlo ovdje prisutnoga vojnoga ljudstva (cf. Grafikon 4). Prednjače Dalmatinci sa 46,48% vojnika u ukupnom omjeru ljudstva, a uz sam grad Zadar i okolicu (Benkovac, Bukovica, Ceranje, Jesenice, Karin, Medviđa, Ostrovica, Sali, Slivnica, Smilčić, Zaton, Zemunik) zastupljeni su i vojnici iz Istre (opća odrednica *de Istria*, *Istrian* – 8,45%) iz Boke kotorske (Budva, Kotor, poluotok Luštica, Tivat – 7,04%) i sjeverne Hrvatske (Zagreb, Karlobag, Lovinac – 5,63%). Za nemali broj vojnika podrijetlo nije navedeno (32,39%), ali se – kao i u prethodnim popisima – na osnovu njihovih prezimena može sa velikom sigurnošću pretpostaviti da im je zavičaj istočnojadranska obala, ponajprije njezin dalmatinski dio.

Dobna struktura iskazana u ovome popisu kod pretežitog broja vojnika pokazuje da su pripadnici Fanfonjine satnije u prosjeku bili stari 21 godinu te se i taj podatak uklapa kako u prošle popise pukovnikovih osobnih jedinica, tako i u prosjek starosti većine istočnojadranskih vojnika koji su pod stijegom svetoga Marka djelovali u pješačkim formacijama. Među najstarije vojnike možemo ubrojiti Ivana Nikolina Kuževića iz Zemunika (34 godine) te ipak nešto mlađe Iliju Ivanovog Crnobaru iz Karina i Anđela Petrovog Markovića (28 godina). Najmlađi je vojnik bio bubnjar Mate Bartolov Rabadan iz Kaštela, u trenutku popisa još u dječjačkoj dobi (15 godina), a mladima možemo smatrati i osmanaestogodišnjake Baru Ilijinog Josipovića iz

Grafikon 5: Zavičajno podrijetlo vojnoga ljudstva u sastavu Fanfonjine satnije popisane u Zadru 14. lipnja 1756.

Slivnice, Martina Jurinog Zdučića iz Zemunika, Martina Jurinog Katanića iz Zadra i Baru Josipovog Krizmanovića iz Jesenica. Nadalje, sukladno prethodnim opažanjima popisivača, svi su vojnici opisani kao smeđokosi, a sličan je opis zabilježen i u procjeni njihove stature. Većina vojnika je srednjega rasta, a iznimke su Ivan Ivanov Bratinić iz Splita (visok) te nižega rasta među Fanti oltramarini Dume Antunov Grlica iz Trogira, Josip Ivanov Babić iz Karlobaga, spomenuti Bare Krizmanović iz Jesenica te dječak koji obnaša službu bubnjara Mate Rabadan iz Kaštela.

Za razdoblje od 1748. do 1753. godine (ASVe, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 588) popisi Fanfonjine osobne satnije nisu sačuvani te stoga prelazimo na završni dio etapa njegovog vojnog djelovanja u činu pukovnika. Riječ je o razdoblju od 1753. do 1756. godine (ASVe, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 589), kada bilježimo i završni popis koji se izravno odnosi na jedinicu kojom je zapovijedao Fanfonja. Popis je datiran na 14. lipnja 1756., a načinjen je u Zadru (cf. Prilog 4 na kraju rada). U svojem osnovnom sastavu satnija je brojila 33 časnika, dočasnika i običnih vojnika, a naknadno ih je upisano još 14. U prvotnome su sastavu časničke, dočasničke i specijalizirane službe obnašali pukovnik Fanfonja, dokapetan Josip Benević, zastavnik Nikola Podgorica, narednik Josip Jakovljević Beršelić, kaplari Toma Ivanov Fontana i Antun Radin Miletić iz Bukovice, kadeti Damjan Cosmo iz Šibenika i Franjo Belglava te bubnjar Petar Antunov Bassetto iz Biograda na Moru. Manje promjene bilježimo ukoliko uzmemo u obzir dodatno dopisane vojnike, kada se kao novi zastavnik spominje Marko Mihovilović, kapelan je don Marko Radanović, a kao novitet u glazbenog pratnji pridodan je pifarist Lovro Antunov Miletić.

Zavičajno podrijetlo ovdje popisana Fanfonjinog ljudstva također ne pokazuje bitnija odstupanja u odnosu na prethodne zabilježbe pukovnikovih osobnih satnija (cf. Grafikon 5). I ovdje prednjače Dalmatinci sa 40,43% od ukupnoga broja vojnika, a podrijetlom su – kao i u prethodnim popisima – najčešće iz zadarskoga kraja (grad Zadar, sela Korlat, Lisičići, Nadin, Ostrovica, Pridraga, Suhovare) te iz Splita i sa otoka Hvara. Na Istrane otpada 14,89% ovdje popisana ljudstva; Bokelji su zastupljeni sa 6,38%, a vojnici iz sjeverne Hrvatske (Zagreb) i germanskog područja (*de Germania*) sa po 2,13%. Napoljetku, na vojnike kojima uže zavičajno podrijetlo nije izrijeком navedeno, odnosi se 34,04% ljudstva.

Dob vojnika nije u ovom popisu redovito navedena, a prema raspoloživom, iako nevelikom uzorku, prosjek godina je iznosio 22. Najstariji vojnik bio je tada Vasilj Božin Šešelj iz Ostrovice, star 27 godina, dočim je kao najmlađi pripadnik satnije upisan Ružman Nikolin Vukalović iz Suhovara na zadarskome području (star 18 godina). Sukladno stereotipnim opažanjima popisivača, većina je vojnika svrstana u osobe srednjega rasta,¹¹ a kada je riječ o boji kose svi su navedeni kao smeđokosi.

ZAKLJUČAK

Poput Bokelja, kao što su primjerice, odvjetcu rodova Bolica, Buća, Gregorina, Paskvali i Štukanović, i pripadnici dalmatinskih patricijskih obitelji Benja, Fanfonja, Divnić, Fenzi, Michelli Vitturi i drugih stoljećima su mletačkim prekomorskim postrojbama davali visoki časnički kadar. Jedna od takvih, u mnogo čemu tipičnih dalmatinskih obitelji, bila je i obitelj Fanfonja, čiji su potomci u ranome novom vijeku obnašali najviše činove u pješaštvu i konjaništvu. U ovome smo radu težili predstaviti vojno djelovanje Josipa Antuna Fanfonje, odvjетка jedne od najstarijih i društvenim ugledom najprestižnijih zadarskih plemićkih obitelji. Uz postojeća saznanja iz historiografije, u radu smo u prvome redu koristili neobjavljeno gradivo iz središnje državne pismohrane u Mlecima, točnije spise magistrature za novačenja Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli, u sklopu koje su sadržani detaljni popisi pukovnija i njima pripadajućih satnija.

Prema podacima koje doznajemo raščlambom navedenoga gradiva, Josip Antun Fanfonja zapovijedao je pješačkom pukovnijom (*Fanti oltramaroni*) od Drugoga morejskog ili Malog rata, pa sve do u pedesete godine 18. stoljeća. Osim što je njegova pukovnija sa pripadajućim satnijama aktivno sudjelovala u posljednjem ratu Mletačke Republike i Osmanskoga Carstva, u mirnodopsko je vrijeme bila stacionirana duž mletačkih prekomorskih posjeda, ali u nemaloj mjeri i diljem Veneta. U ovome smo se radu osobito pozabavili popisima koji se odnose na satnije kojima je Fanfonja osobno zapovijedao. Obrađeno je ukupno 12 svežnjeva gradiva koje se odnosi na Fanfonjinu pukovniju te ustanovljeno koji su časnici (dopukovnici, kape-tani) zapovijedali pripadajućim satnijama. Vremenski raspon istraživanja obuhvaća

11 Kao osobe nižega rasta navedeni su Martin Šimin Sodić, Ive Tomin Torbica sa područja Bukovice i Ružman Nikolin Vukalović iz Suhovara.

dugo, višedesetljetno razdoblje od 1714. do 1756. godine. Na osnovu podataka koji se odnose ne samo na Fanfonjine osobne satnije, već i na jedinice kojima su zapovijedali drugi časnici, možemo utvrditi da je broj ljudstva varirao tijekom pojedinih pratećih razdoblja (u ovisnosti da li je riječ o ratnom ili mirnodopskom razdoblju) te da su satnije brojile oko 40 časnika, dočasnika i običnih vojnika. Nerijetko su satnije, ovisno o intenzitetu i uspjehnosti novačenja, bile mijenjane s obzirom na aktualno vojno ljudstvo te su osnovnoj jezgri vojnika pridodavani novoupisani pješaci koji su imali funkciju popunjavanja satnije kako bi ona zadovoljila standarde jedne takve jedinice. Ljudstvo Fanfonjine osobne satnije, koja je i bila u fokusu istraživanja, ponajprije su činili Dalmatinci (osobito iz Zadra i zadarske kopnene okolice), zapaženo su bili zastupljeni i vojnici iz Istre i Boke kotorske, a opaža se u udio vojnika sa područja sjeverne Hrvatske, kao i (iako u pojedinačnim primjerima) iz Češke, Moravske i Šlezije. Dio vojnika nije prilikom popisa iskazao svoje zavičajno podrijetlo (promatrani su u statističkom omjeru i usporedbi kao vojnici nepoznatnoga podrijetla), ali se prema njihovim prezimenima koja su pretežito slavenska, može sa velikom vjerojatnošću pretpostaviti da su potjecali sa širega područja istočnojadranskog uzmorja. Dobna struktura Fanfonjinih vojnika pokazuje kako je u prosjeku riječ o mlađim osobama, najčešće tek nešto starijim od 20 godina što je i očekivano za pješačke jedinice koje su dobno bile mlađe od konjaničkih snaga.

Fanfonjini su vojnici najvećim dijelom, kako otkrivaju podaci iz popisa, bile osobe srednjega stasa i smeđe kose, a taj stereotip opažanja osoba zaduženih za popisivanje pojedinih satnija bilježimo i u drugim pukovnijama i njima pripadajućim jedinicama. Neki su vojnici ostajali u Fanfonjinoj satniji više godina te njihova imena uredno bilježimo kroz nešto širi vremenski raspon. Međutim, neki su prelazili u druge jedinice, neki su tijekom vojne službe preminuli, a za određeni broj pješaka navedeno je da su dezertirali. Na njihovo su mjesto dolazili novi vojnici, također većinom sa područja istočnoga Jadrana.

Podrobniji konkretni podaci o vojnome djelovanju i angažmanu na bojnome polju Fanfonjine pukovnije nisu nam za sada poznati. O tome bi, kao dio zasebnog budućeg istraživanja, moglo svjedočiti gradivo vezano za druge mletačke magistrature zadužene za rat i vojne snage. Ovdje smo, obradom neistraženih spisa, pokušali opisati ustroj i konkretno stanje ljudstva jedne tipične mletačke prekomorske postrojbe. Pri tome su nas, tragom podataka koje ovo gradivo nudi, u nemaloj mjeri zanimale osobne značajke (od mjesta podrijetla i dobi do stature i boje kose) pripadnika Fanfonjine pješačke satnije. Istraživanjem novih arhivskih zbirki kako u zadarskom, tako i u mletačkome arhivu, zasigurno ćemo s vremenom biti bogatiji za nova saznanja o Josipu Antunu Fanfonji i njegovim pješacima, ali i o Mletačkoj Republici prevažnim snagama *Fanti oltramari*. Ta tema, s obzirom na njezinu važnost i za istočnojadransku i za mletačku povijest ranoga novovjekovlja, svakako to zaslužuje.

PRILOG 1: Popis vojnoga ljudstva u osobnoj satniji Josipa Antuna Fanfonje, načinjen u Zadru 15. svibnja 1734. godine (ASVe, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 578)

1. Pukovnik (*Colonnello*): Josip Antun Fanfonja
2. Dokapetan (*Capitan tenente*): Jerolim Antivari
3. Zastavnik (*Alfier*): Karlo Cristofoli
4. Zastavnik u pričuvu (*Alfier riformato*): Ivan Krstitelj Cristofoli
5. Narednik (*Sargente*): Toma Paštrović
6. Kaplar (*Caporal*): Ivan Gaspurachi – Dominik – Split – srednjega rasta – smeđokos
7. Kaplar (*Caporal*): Mihovil Šimonović – Grgo – Zadar

Vojnici (*Soldati*):

8. Toma Fontana – Ivan – Split
9. Matija Juraković – Nikola – Zadar – srednjega rasta – crnokos
10. Martin Trolović – Antun – Korčula – srednjega rasta – smeđokos
11. Antun Breverić – Mihovil – Kopar – srednjega rasta – smeđokos
12. Ivan Vidović – Petar – Rijeka – srednjega rasta – smeđokos
13. Šimun Rizzatti – Božo – Zadar – srednjega rasta – smeđokos
14. Martin Sandović – Ivan – nizak – smeđokos
15. Ivan Marković – Petar – Fažana – srednjega rasta – smeđokos
16. Ivan Mastuzza – Matija – srednjega rasta – smeđokos
17. Mate Mataković – Stipan – Senj – srednjega rasta – smeđokos¹²
18. Dujam Mali – Antun – Zadar – visok – smeđokos¹³
19. Mihovil Tonin – Mate – Ugarska – visok – smeđokos
20. Ivan Marković – Ivan – Korčula – srednjega rasta – smeđokos
21. Luka Pril – Matija – Trst – nizak – smeđokos
22. Janko Cuvaz – Jure – Ugarska – srednjega rasta – smeđokos
23. Luka *de Jure* – Giangulo – *Imperio* – nizak – smeđokos
24. Andrija Segalić – Marko – Rijeka – srednjega rasta – smeđokos
25. Jure Miho Mitrović – Filip – zadarsko okružje (*Contado*) – srednjega rasta – smeđokos
26. Jure Kropac – Jure – Istra – srednjega rasta – smeđokos
27. Jakov Bobić – Jure – Seline – srednjega rasta – smeđokos
28. Mijo Perkatović – Lovre – Istra – krupan – smeđokos
29. Ive Brkanović – Jure – Istra – srednjega rasta – smeđokos
30. Dominik Čić (Zić) – Krsto – Stari Grad – visok – smeđokos
31. Marko Buratović – Ljuban – Vrboska – srednjega rasta – smeđokos
32. Petar Šipić – Marko – plavokos

PRILOG 2: Popis vojnoga ljudstva u osobnoj satniji Josipa Antuna Fanfonje, načinjen u Zadru 15. ožujka 1740. godine (ASVe, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 581)

1. Pukovnik (*Colonnello*): Josip Antun Fanfonja
2. Dokapetan (*Capitan tenente*): Nikola Vido

¹² Preminuo 7. lipnja 1735. te je prekrizhen.

¹³ Preminuo 28. prosinca 1734. te je prekrizhen.

3. Zastavnik (*Alfier*): Vicko Marković
4. Zastavnik u pričuvi (*Alfier riformato*): Stjepan Valon
5. Narednik (*Sargente*): Toma Paštrović
6. Narednik u pričuvi (*Sargente riformato*): Toma Čika
7. Kaplar (*Caporal*): Matija Ivanković
8. Kaplar (*Caporal*): Stipan Vušković – Lovro
9. Bubnjar (*Tamburo*): Filip Jurišević – Matija

Vojnici (*Soldati*):

10. Toma Fontana – Ivan – Split
11. Martin Trolović – Antun – Korčula – srednjega rasta – smeđokos
12. Antun Breverić – Mihovil – Kopar – srednjega rasta – smeđokos
13. Martin Sandrović – Ivan – nizak – smeđokos
14. Ivan Marković – Petar – Fažana – srednjega rasta – smeđokos
15. Luka Pril – Matija – Trst – nizak – smeđokos
16. Andrija Segalić – Marko – Rijeka – srednjega rasta – smeđokos
17. Jakov Bobić – Jure – Seline – srednjega rasta – smeđokos
18. Ive Brkanović – Jure – Istra – srednjega rasta – smeđokos
19. Dominik Beršelić – Ivan – 22 – srednjega rasta – smeđokos
20. Josip Beršelić – Ivan – 20 – srednjega rasta – smeđokos
21. Ivan Noves – Ivan – Šlezija – 21 – srednjega rasta – smeđokos
22. Karlo Plose – Franjo – Kumemberg (?) – 26 – nizak – smeđokos
23. Jorch Chell – Ivan – Češka – 33 – srednjega rasta – smeđokos
24. Franjo Fiorman – Ivan – Imotski – 21 – srednjega rasta – smeđokos
25. Toma Beres – Pavel – Moravska – 20 – srednjega rasta – smeđokos
26. Antun Pačelić – Jure – Šibenik – 30 – srednjega rasta – smeđokos
27. Toma Stijepović – Juraj – Kotor
28. Franjo Valabruni – Viktor – Split – 18 – srednjega rasta – smeđokos
29. Juraj Tomić – Toma
30. Toma Burmuzi – Petar – 26 – srednjega rasta – smeđokos
31. Ostoja Krešević – Milovoj – Modroselo – 18 – visok – smeđokos
32. Antun Mazozović – Mihovil – Istra – 32 – srednjega rasta – smeđokos
33. Antun Miletić – Sava – Bukovica – 18 – nizak – smeđokos
34. Lazo Samazić – Lazo – Herceg Novi – srednjega rasta – smeđokos
35. Mate Manov – Mate – Strmica – srednjega rasta – smeđokos
36. Luka Butarović – Josip – Vis – srednjega rasta – smeđokos
37. Ante Milačić – Rade – Vrgorac – srednjega rasta – smeđokos
38. Nikola Atanasović – Atanas – Herceg Novi – srednjega rasta – crnokos
39. Nikola Jelinić – Marko
40. Mate Gilić – Marko
41. Ivan Krstin – Krsto

Naknadno dopisani:

1. Kapelan (*Cappellano*): fra Toma Šibenčanin
2. Jakov Tušković – Toma – Zlosela (Pirovac)

3. Miho Ninčević – Marko – Nin
4. Petar Milačić – Sava – Parčić
5. Marko Mihovilović – Jerko – Slivnica
6. Toma Grandić – Matija – Mandalina
7. Stipe Bujanić – Jakov – Jelsa
8. Marko Jelenković – Vuko – Arbanasi
9. Antun Stropatović – Nikola – Senj
10. Jure Čvrljak – Filip – Bruška

PRILOG 3: Popis vojnoga ljudstva u osobnoj satniji Josipa Antuna Fanfonje, načinjen u Veroni 29. prosinca 1748. godine (ASVe, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 587)

1. Pukovnik (*Colonnello*): Josip Antun Fanfonja
2. Kapetan u pričuvi (*Capitan riformato*): Franjo Fanfonja
3. Kapetan u pričuvi (*Capitan riformato*): Krsto Matiazzi
4. Dokapetan (*Capitan tenente*): Petar Marković
5. Zastavnik (*Alfier*): Stjepan Gujetić
6. Narednik (*Sargente*): Josip Beršelić – Jakov
7. Kaplar (*Caporal*): Toma Fontana – Ivan
8. Kaplar (*Caporal*): Antun Miletić – Rade – Bukovica
9. Kadet (*Cadetto*): Ivan Fanfonja
10. Kadet (*Cadetto*): Ivan Krstitelj Cristofoli
11. Bubnjar (*Tamburo*): Mate Rabadan – Bartol – Kaštela – 15 – nizak
12. Bubnjar (*Tamburo*): Šime Radunović – Mate – zadarsko okružje (*Contado*)
13. Kapelan (*Cappellano*): fra Bonaventura iz Knina

Vojnici (*Soldati*):

14. Dominik Beršelić – Ivan
15. Toma Stijepović – Juraj – Kotor
16. Antun Lukasović – Mijat – Istra
17. Josip C Hrvat – Grgur – Zagreb
18. Ante Rašević – Mate – Istra
19. Martin Zundanović – Ivan
20. Matija Juranović – Martin – Sali
21. Matija Šegota – Mate
22. Kamilo Donadelli – Ivan Marija – Piran
23. Stipan Ajduković – Jure – Zaton
24. Ivan Bratinić – Ivan – Split – 20 – visok – smeđokos
25. Dume Grlica – Antun – Trogir – 20 – nizak – smeđokos
26. Ivan Bratičević – Ivan – Split – 20 – srednjega rasta – smeđokos
27. Josip Babić – Ivan – Karlobag – nizak – smeđokos
28. Vid Šarić – Medviđa – srednjega rasta – smeđokos
29. Franjo Milković – Nikola – Medviđa
30. Pero Jurov – Juro – Tivat

31. Andrija Mazarović – Jovo – Luštica – 19 – srednjega rasta – smeđokos
32. Petar Mazarović – Rade – Luštica
33. Toma Vukšić – Jure – Šibenik – 21 – srednjega rasta – smeđokos
34. Ivan Tomjanović – Mijo – Lovinac
35. Filip Sičić – Stipan – Lovinac
36. Jakov Blagonić – Jakov – Istra
37. Marko Ivanis – Šime – Budva
38. Bare Josipović – Ilija – Slivnica – 18 – srednjega rasta – smeđokos
39. Marko Brčić – Ilija – Šibenik (Varoš) – 19 – srednjega rasta – smeđokos
40. Antun Lastuzić – Krsto – Zadar – 21 – srednjega rasta – smeđokos
41. Tripun Letunica – Petar
42. Martin Zdunić – Jure – Zemunik – 18 – srednjega rasta – smeđokos
43. Vasilj Šešelj – Božo – Ostrovica – 24 – srednjega rasta – smeđokos
44. Lazo Šešelj – Božo – Ostrovica – 19 – srednjega rasta – smeđokos
45. Martin Katanić – Jure – Zadar – 18 – srednjega rasta – smeđokos
46. Mate Kritić – Grga – Zemunik
47. Bare Krizmanović – Josip – Jesenice – 18 – nizak – smeđokos
48. Frane Andričević – Filip – Zadar
49. Vide Diklić – Ante – 20 – srednjega rasta – smeđokos
50. Stipan Jurić – Ivan
51. Dujam Županović – Mate
52. Ante Tristić – Mate
53. Mijo Lovrić – Lovre – Rogoznica – 25 – visok – smeđokos
54. Antun Novoselić – Petar
55. Jure Matesanović – Miho
56. Antun Jerinčić – Antun – Istra
57. Jure Ugrinović – Andrija – Istra
58. Ivan Bokorić – Šime
59. Ivan Bokorić – Viktor
60. Jure Božanić – Jure
61. Frane Šepić – Mate
62. Jure Antunović – Ive – Split – 22 – srednjega rasta – smeđokos
63. Anđelo Marković – Petar – 28 – srednjega rasta – smeđokos

Naknadno dopisani:

1. Zastavnik (*Alfier*): Antun Fanfonja
2. Kadet (*Cadetto*): Niko Medin
3. Kadet (*Cadetto*): Miloš Grunolić

Vojnici (*Soldati*):

4. Petar Taraš – Grgo – Smilčić
5. Ilija Crnobara – Ivan – Karin – 28 – srednjega rasta – smeđokos
6. Mate Lebanica – Pave – Ceranje
7. Mitar Sladović – Vukadin – Benkovac – 19 – srednjega rasta – smeđokos
8. Ivan Kužević – Nikola – Zemunik – 34 – srednjega rasta – smeđokos

PRILOG 4: Popis vojnoga ljudstva u osobnoj satniji Josipa Antuna Fanfonje, načinjen u Zadru 14. lipnja 1756. godine (ASVe, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 589)

1. Pukovnik (*Colonnello*): Josip Antun Fanfonja
 2. Dokapetan (*Capitan tenente*): Juraj Benević
 3. Zastavnik (*Alfier*): Nikola Podgorica
 4. Narednik (*Sargente*): Josip Beršelić – Jakov
 5. Kaplar (*Caporal*): Toma Fontana – Ivan
 6. Kaplar (*Caporal*): Antun Miletić – Rade – Bukovica
 7. Kadet (*Cadetto*): Damjan Cosmo – Šibenik
 8. Kadet (*Cadetto*): Franjo Belglava
 9. Bubnjar (*Tamburo*): Petar Bassetto – Antun – Biograd
- Vojnici (*Soldati*):
10. Dominik Beršelić – Jakov
 11. Toma Stijepović – Juraj – Kotor
 12. Josip C Hrvat – Grgur – Zagreb
 13. Ante Rašević – Mate – Istra
 14. Bare Krizmanović – Josip – Jesenice
 15. Stipan Jurić – Ivan
 16. Martin Smaća – Filip – Veli Rat
 17. Šime Bašić – Ivan – Istra
 18. Luka Tomaić – Juko – Jesenice – 19 – srednjega rasta – smeđokos¹⁴
 19. Vasilj Šešelj – Božo – Ostrovica – 27 – srednjega rasta – smeđokos
 20. Martin Sodić – Šime – 26 – nizak – smeđokos
 21. Ive Torbica – Toma – Bukovica – 19 – nizak
 22. Mate Zmorić
 23. Miho Rodić – Petar – Suhovare – 20 – srednjega rasta – smeđokos
 24. Šime Itković – Pave – Nadin – 21 – srednjega rasta – smeđokos
 25. Ružman Vukalović – Nikola – Suhovare – 18 – nizak – smeđokos¹⁵
 26. Marko Pavlović – Pave – Korlat – 19 – srednjega rasta – smeđokos
 27. Mijat Viduka – Mate – Pridraga 26 – srednjega rasta – smeđokos
 28. Jerolim Miletić – Antun¹⁶
 29. Pave Miletić – Toma¹⁷
 30. Pave Stijepović – Šime
 31. Tripun Romić – Siverić¹⁸
 32. Stojan Pejović – Lisičići¹⁹

14 Preminuo 22. srpnja 1757. te je prekrižen.

15 Preminuo 22. kolovoza 1756. te je prekrižen.

16 Dopisano da je sin aktualnoga kaplara.

17 Preminuo 19. listopada 1757. te je prekrižen.

18 ezertirao te je prekrižen.

19 Dezertirao te je prekrižen.

33. Niko Trifunović – Ivoševci²⁰

Naknadno dopisani:

1. Zastavnik (*Alfier*): Marko Mihovilović
2. Pifarist (*Piffaro*): Lovro Miletić – Antun²¹
3. Kapelan (*Cappellano*): don Marko Radanović

Vojnici (*Soldati*):

4. Antun Martinušić – Ivan – Split
5. Petar Balović – Jerolim – Istra²²
6. Jakov Doršić – Antun – Istra²³
7. Matija Majić²⁴
8. Josip Franić – Antun
9. Ivan Rošić – Petar – Istra
10. Mihovil Mandušić – Mate – Istra
11. Martin Jaković – Ivan – Hvar
12. Mijat Milić – Antun – Herceg Novi
13. Antun Miran – Frane – Istra
14. Matija Erglent – Martin – Njemačka (*Germania*)

20 Dezertirao te je prekrizhen.

21 Dopisano da je sin aktualnoga kaplara.

22 Preminuo 22. kolovoza 1758. te je prekrizhen.

23 Preminuo 25. travnja 1758. te je prekrizhen.

24 Preminuo 19. travnja 1758. te je prekrizhen.

NOBLEMAN OF ZADAR JOSEPH ANTHONY FANFOGNIA – COMMANDER
OF VENETIAN OVERSEAS INFANTRY UNITS IN THE EIGHTEENTH
CENTURY*Lovorka ČORALIĆ*

Croatian Institute of History, Opatička 10, 10000 Zagreb, Republic of Croatia

e-mail: lovorka@isp.hr

SUMMARY

This article is part of several years long research of the share of officers and soldiers from the East Adriatic Coast (in the first place those from Dalmatia and Boka Kotorska) in Venetian Overseas Army Units (infantry and cavalry) in the Early Modern Age. The article is based on the research of source materials kept in the Archivio di Stato di Venezia, in the first place in archival series of office in charge of recruitment called Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli, which is mostly preserved for the 18th century. The central interest of the article is focused on the military career of nobleman of Zadar Colonel Joseph Anthony Fanfognia, active from the Second War of Morea to the 1750s. In the introductory part are given basic data on other high officers from the same family, who during several centuries held high officer ranks in Venetian army and played important role in military history of Dalmatia and other Venetian territories. The structure of Fanfognia's regiment is outlined in detail according to main periods of his career, with a special attention being directed to the composition of his personal companies. Complement of Fanfognia's company has been discussed, as well as homeland origin of commissioned and non-commissioned officers and ordinary soldiers and – as much as sources allow – their age structure and physical characteristics (stature, colour of hair). At the end of the article, lists of the military complement of several companies personally commanded by Fanfognia are given.

Keywords: Joseph Anthony Fanfognia, Zadar, Republic of Venice, Overseas Infantry, military history, the eighteenth century

IZVORI I LITERATURA

- ASVe-Inquisitori ... pubblici ruoli** – Archivio di Stato di Venezia, Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli, b. 578–589.
- Berlam, Arduino (1935)**: Le milizie dalmatiche della Serenissima. Rivista dalmatica, 16, 1, 47–58.
- Čoralić, Lovorka (1998)**: Fanfonja, Šimun. U: Macan, Trpimir (ur.): Hrvatski biografski leksikon, sv. IV (E-Gm). Zagreb, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 133.
- Čoralić, Lovorka (2012)**: Šibenski plemić Nikola Divnić (1654. – 1734.) – pukovnik hrvatske lake konjice (*Cavalleria Croati*). Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru, 54, 125–145.
- Čoralić, Lovorka (2012a)**: Mletački časnik Nikola Visković i sastav vojnoga ljudstva njegove prekomorske pukovnije početkom 18. stoljeća. Historijski zbornik, 65, 2, 365–385.
- Čoralić, Lovorka (2018)**: Albanski vojnici u mletačkim prekojadranskim kopnenim postrojbama (18. stoljeće). Povijesni prilozi, 37, 54, 183–214.
- Čoralić, Lovorka & Maja Katušić (2010)**: Od afričke obale do dalmatinske prijestolnice – mletački general Marko Antun Bubić (1735. – 1802.). Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU, 28, 139–172.
- Čoralić, Lovorka & Maja Katušić (2012)**: Kotorski plemići Frano Buća, Gabrijel Vračen i Nikola Paskvali – zapovjednici mletačkih prekomorskih vojnih postrojbi (prva polovica XVIII. stoljeća). Povijesni prilozi, 31, 42, 249–273.
- Čoralić, Lovorka & Maja Katušić (2015)**: Pukovnici, bojnici, kapetani – časnici iz kaštelanske obitelji Kumbat u službi Mletačke Republike (18. stoljeće). Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru, 57, 145–183.
- Čoralić, Lovorka & Maja Katušić (2017)**: Kotoranin Tripun Gregorina (1719–1791) – pukovnik hrvatskih konjanika (*Croati a cavallo*). Anali Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku, 55, 2, 375–406.
- Čoralić, Lovorka & Nikola Markulin (2018)**: Kotorski plemić Benedikt Paskvali (1704. – 1790.) – zapovjednik mletačkih prekomorskih pješčkih postrojbi. Acta Histriae, 26, 2, 393–428.
- Čoralić, Lovorka & Nikola Markulin (2019)**: Kotorski plemić i zapovjednik mletačkih prekomorskih pješaka Stjepan Buća i sastav njegove pukovnije (prva polovica 18. stoljeća). Povijesni prilozi, 38, 56, 261–294.
- Čoralić, Lovorka & Nikola Markulin (2019a)**: Trogirski plemići Michieli Vitturi – visoki časnici mletačkih prekomorskih kopnenih postrojbi u drugoj polovici 18. stoljeća. Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru, 61, 361–405.
- Danilo, Ivan (1870)**: Obitelj zadarskih de Fanfognia. Narodni koledar (Zadar), 8, 116–142.
- Dokoza, Serdo & Mladen Andreis (2020)**: Zadarsko plemstvo u srednjem vijeku (rodoslovlja). Zadar, Sveučilište u Zadru, 2020.

- Dokoza Nikpalj, Serdo & Mladen Andreis (1998):** Fanfonja. U: Macan, Trpimir (ur.): Hrvatski biografski leksikon, sv. IV (E-Gm). Zagreb, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 130–132.
- Heyer von Rosenfeld, Carl Georg Friedrich (1873):** Der Adel des Königreichs Dalmatien. Nürnberg, Verlag Von Bauer und Raspe. Zagreb, Golden marketing.
- Madunić, Domagoj (2012):** Defensiones Dalmatiae: Governance and Logistics of the Venetian Defensive System in Dalmatia during the War of Crete (1645 – 1669). Budimpešta, Doktorska disertacija obranjena pri Central European University.
- Markulin, Nikola (2014):** Vojno poduzetništvo u mletačkoj Dalmaciji i Boki za vrijeme Morejskog rata (1684. – 1699.). Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru, 56, 91–142.
- Markulin, Nikola (2015):** Mletačka vojna organizacija u Dalmaciji i Boki od Morejskog rata (1684. – 1699.) do Požarevačkog mira 1718. Doktorska disertacija obranjena pri Sveučilištu u Zadru.
- Mayhew, Tea (2008):** Dalmatia between Ottoman and Venetian Rule: Contado di Zara 1645–1718. Roma, Viella.
- Peričić, Šime (2000):** Neki Dalmatinci – generali stranih vojski. Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru, 42, 195–220.
- Sabalich, Giuseppe (1908):** Huomeni d'arme di Dalmazia. Rivista Dalmatica, 2, 253–301.
- Vrandečić, Josip (2013):** Borba za Jadran u ranom novom vijeku: mletačko-osmanski ratovi u venecijanskoj nuncijaturi. Split, Filozofski fakultet u Splitu – Odsjek za povijest.